

DIRECTED BY EDITORIAL

BOARD

Published weekly by "Our Voices"
Publishing Co., 1255 Queen St. W.,
Toronto, L.E. 6-2185. — Printed by
L i t e r a Printing Co., Toronto.
Subscription: Canada \$ 4.00, all
other Countries: \$ 5.00

NAŠE HLASY

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

NEZAVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

No. 30 (426) Vol. XI.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT,
OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH.

August 14, 1965.

DVĚ STUDENÉ VÁLKY

Ferdinand Peroutka

Zřídka, snad nikdy, má kritik úplně nepravdu, když posuzuje toho, kdo jedná. Vždy může ukázat na tu nebo onu stránku problému, která byla zanedbána, na eventualitu, která nebyla vyzkoušena. To souvisí se samotnou povahou činu. Čin je vždy výběr z několika možností, vždy je rozhodnutím považovat některé věci za důležitější než jiné, některé za jižší nebo aspoň pravděpodobnější, než jiné. Kdo by dbal všech okolností úplně stejně, skončil by tím, že by seděl nečinně uprostřed různých možností a uprostřed všech přetvářek stránek věcí, vahou omezen. Z toho si někdy každý, čín je svou přirozenou pokritikové, čin neslušnou výhodou. Americká vláda je kárána za to, že nezkouší všechny možnosti, které kritické nadhazují. Nepočítá, na příklad, s tím, že by Čína, až by dostala Vietnam, snad už nechtěla nic jiného. Ani nepočítá s tou možností, že by Čína se snad zlieralizovala a stala se dů, až by dostala Vietnam a všeměrným členem společnosti náročno ostatní, co zatím chce v Asii. Kritikové mají dále pravdu, obhájci právo jsou dvě různé věpravi-li, že vědět, co je právo, a či. Že nikdo asi nemá dost sil, aby obhájil právo po celém světě. Naopak americká vláda má pravdu, jestliže jedná za předpokladu, že právo nikdy nikde nebude obhájeho, jestliže o to nebude učiněn aspoň pokus, a jestliže bude už předuem známo, že nebude učiněn.

Kritikové mají pravdu, jestliže pravi, politika americké vlády ve Vietnamu má v sobě leckteré nedůslednosti, pokusy, které jsou začínány a opouštěny, že konec některých počínů nelze dohlédnout, že mnohé je nejisto, že riska jsou četná a že vůbec metoda americké vlády, jak čelit agresí ve Vietnamu, není dokonalá. Přesně totéž platilo o metodě opo- sice, kdyby byla nastolená. Pravděpodobně ani sama americká vláda by na žádný ze svých počínů ve Vietnamu nepřisáhala jako na dogma. Prostá pravda je, že americká vláda hledá cestu a tápe, jak by činil každý jiný na jejím místě. Neboť, ještě nikdy nebezpečí a perfektní plán proti němu nepřišly zároveň. Jestliže se objeví hnutí, o němž panuje podezření, že směřuje k světové, demo- kratický státník nemůže prostě sáhnout do zásuvky, aby odtamtud vyňal připravený, do podrobnosti vypracovaný plán pro takovou příležitost. Je známo, jak dlouho a jak bez úspěchu tápaly a experimentovaly evropské demokracie, když se objevil fenomen Hitler. Pravda tedy je, že americká vláda teprve hledá správnou cestu jak jednat s protivníkem, jehož mnohé úmysly jsou záhadné, ale podle vši pravděpodobnosti kolosální.

Druhá pravda je, že také sovětské Rusko tápe a hledá cestu. Oba státy byly postaveny před některé hlavní skutečnosti této doby, a teprve se orientují, každý ovšem z jiného východiska.

V impulsivním Nikitu Chruščovovi jedna metoda mohla vystrídat druhou téměř přes noc, a niž by on sám se nad tím podivil. Nejdříve vyhnal konflikt západovýchod na ostří, potom náhle po kubánské aféře, zahájil éru tichého nedefinovaného a omezeného dorozumění s Amerikou o některých věcech. Ve světě nastalo poměrně uklidnění. Následovníci Chruščovovi zdědili toto tiché a omezené dorozumění a podle všeho v něm hodlali pokračovat, aspoň po nějakou dobu. Stalo se pak to a ono, a nyní Rusko ve Vietnamu zase jednou stojí proti Americe v otevřeném nepřátelství. Je třeba dodat, že zatím

je to pečlivě kontrolované nepřátelství. Rusko nyní, daleko toho, aby se tím tajilo, posílá zbraně do severního Vietnamu, také některé velmi moderní zbraně. Prohlašuje, že poskytne "všechnu potřebnou pomoc" severnímu Vietnamu, při čemž ovšem slovo potřebný může být podrobeno různým výkladům. Slibuje, že pošle dobrovolníky, avšak opět jen tehdy "bude-li třeba". Sotva kdo může předpovědět, jak daleko půjde sovětská účast ve vietnamském konfliktu. Je pravděpodobno, že Rusové samy nevědí v této chvíli, jak daleko zajdou. Mimo jiné nevědí, kam až je může dovést jejich soutěž s Čínou v komunistické internacionále.

Nelze očekávat, že sovětské Rusko tím nebo oním způsobem přestane být komunistické a přestane usilovat o oslabení Ameriky, která stojí jako hlavní překážka, když ruští komunisté svým způsobem plánují budoucnost světa. Ale tato dlouho jednoduchá situace se zkomplikovala. Vedle toho, kdo brání Rusku, aby do- stalo, co chce, objevil se někdo jiný; kdo, jak to vypadá, hodlá vzít, co Rusko již má. Bylo to dlouho vydáváno za ideologický konflikt, ale dnes je již zcela zřejmá, že Čína chce vzít Rusku tři konkrétní věci: vůdcovskou roli v komunistickém hnutí, dosavadní politickou posici v Asii, a na- ted, ale později, ne jako komunistu komunistovi, nýbrž jako stát- stá- tu, hodlá vyrvat Rusku některá jeho území v Asii. Sovětské Rusko nyní vede dvě studené války: jednu, poněvadž chce, druhou, poněvadž musí. I sovětská inteligen- ce ve Vietnamu má dvě fronty, dva cíle: vypudit odtamtud Ame- riku, a zabránit, aby Vietnam se dostal do čínské moci.

Navenek to vždy vypadalo, jakoby heslo ruských komunistů bylo prosté: at žije revoluce! Při pozornějším zkoumání a když některá dlouho tajená fakta se odhalují, vychází na jevo, že skutečné heslo ruských komunistů bylo: at žije některá revoluce! Jugoslávská revoluce byla beze vsi pochyby důkladná komunistická revoluce. Svou počáteční krutostí mohla uspokojit bojovné instinkty komunistických pozorovatelů. Jak víme, ruští komunisté brzy se na ni přestali dívat jako na bratrskou revoluci. Některí komunisté v sovětském imperiu se dostali do zlych obtíží, poněvadž nepřestali v pravý čas velebit jugoslávskou revoluci. Ten pravý čas přišel, když jugoslávská revoluce projevila pevnou vůli zůstat samostatnou a hledat hlavní rozhodnutí ve své vlastní mysli, ne je přijímat od mysli moskevské. Ve skutečnosti sovětské Rusko vždy milovalo jen ty revoluce, které zůstanou pod jeho vlivem. Některé revoluční pokusy v dalekých zemích Rusko podporovalo jen chabě, poněvadž podezíralo, že vzdálená revoluce by zůstala pod místními vlivy. Kdyby se říkalo: škrábní Rusa - a odhalíš Tatara. Ale, dnes, škrábní ruského internacionálního komunistu - a odhalíš Rusa. Dodnes nepřestává vzbuzovat podiv neobratná a, jak se zdálo, náměsíčná taktika, kterou Moskva uložila německým komunistům v boji proti nacismu. Evropští komunisté, kteří trávili třicátá leta v Moskvě a pozorovali věci zblízka, nabízejí vysvětlení. Jak oni pravi, Stalin si nepřál vítězné komunistické revoluce v Německu, ani kdyby byla možná. Důvod: sovětský nacionalismus. Stalin, jak tito informátoři pravi, se obával, že komunistické Německo, opírajíc se o rozvílý průmysl země a čerpajíc z vysoce vyspělé něme-

Pokračování na str. 3

ČESKOSLOVENSKÁ MLÁDEŽ BLUDU KOMUNISMU NEPROPADLA

Václav Majer

Byla doba, kdy také českoslovenští komunisté skálopevně věřili, že k upevnění komunistického režimu v naší zemi stačí brutální persekuce a likvidace jeho odpůrců a že budoucnost komunistického systému bude zajištěna strohou a důslednou indoktrinací dětí a mládeže v komunistických školách. Komunisté věřili, že se jim podaří vychovat generace mladých lidí, kteří budou přijímat komunismus slepě, fanaticky, bez kritiky a bez otázek.

Jenže člověk je nadán rozumem a citem a přirozenou touhou žít svobodně a to vše je mnohem silnější než bludná chimera komunistické doktriny. A tak se stalo že lidé starších generací zůstali věrni svobodě i vzdor teroru, persekucí a žalářování a komunistický plán na indoktrinaci a získání mladých lidí téměř úplně selhal. Mladá československá generace, která prošla komunistickou školou a nyní vstupuje do života, nebyla až na mížovou mentšinu karieristů, kteří v komunistické legitimaci vidí klíč k do- brému zaměstnání - pro komunismus získána; neboť přirozeným instinktem mládež prohlédla jeho prořhanost, falešnost, kulturní jalovost i politickou krutost.

Pro komunistický režim je to nový a neřešitelný problém. V čem jsou kořeny tohoto problému, pověděla nedávno na velkém shromáždění, které se konalo u příležitosti Týdne porobených národů v Klubu amerických novinářů ve Washingtoně, mladá československá exulanka Monika Flidrová.

V únoru roku 1948 v době komunistického puče v Československu bylo Monice Flidrové 7 roků. Prošla komunistickou školou a v poslední době byla učitelkou češtiny a ruštiny na střední škole v Ústí nad Labem. Z domova odešla v lednu letošního roku a to co vyprávěla o československé mládeži a jejím odmítavém stanovisku vůči komunismu, říkala na základě vlastní zkušenosti a vlastního pozorování:

RUKY UŽ SA KOLEKTIVNĚ NEZDVÍHAJÍ

"Dievčatá a chlapci, navrhuju, aby sa predsedom oddielovej rady stal Paľo X., podpredsedom Janko Y. Do oddielovej rady navrhuju Marienku, Katku, Jožka. Kto je za navrhnutých? Je niekto proti? Zdržal sa niekto hlasovania? Nie, tieto typické slová z volebných shromáždění detského aktívu v pionerských skupinách už nebolo počut v minulom roku v Lučenci. Pionieri dali hlavy dohromady a povedali si: Prečo by sme v našej pionierskej skupine neurobili niečo nové? Veď, akéže sú to vlastne voľby? Koľko dievčat a chlapcov mechanicky zdvihne ruku, hlasuje "za", len preto, aby si to nerozhádzali s navrhovaným kamarátom či kamarátkou a či u triedného učiteľa, ktorý predkladá návrh novej oddielovej rady?"

Dana Korecká, členka skupinovej rady, predložila hneď aj zaujímavý, konkrétny návrh: urobme pre zmenu tajné voľby. Včas pripravili kandidátku a požiadali vopred pionierov, aby pri voľbách s ktorým kandidátom nesúhlasia škrtili a navrhli ďalšieho. Koho chcú za predsedu oddielovej rady nech jeho meno dajú do rámčeka. Po ukončení, za účasti prítomných, spočítali hlasy a kto ich

Podle jejího názoru komunistický režim v Československu naprosto selhal v jeho snaze získat důvěru československé mládeže, neboť život v Československu nabízí mladým lidem velmi málo. Uniformita a nuda jsou denním údělem muže a mládeže v komunistickém režimu.

Nespokojenost československé mládeže má mnoho příčin: některé materiální, některé ideové. Mladý člověk, který se pokouší dosáhnout slušnou existenci pod špatným hospodářským vedením komunistického systému je pochopitelně nespokojený, když jsou mu nedostupné některé věci, které jsou touhou mladých lidí všech zemí. Touhou československých mladých lidí je cestování. Chtějí poznat Západ, chtějí číst knihy západních autorů a jsou unaveni otrélou formou umění sponzorovaného režimem.

Všichni nenávidí systematickou kampaň, která ničí každou známku individualismu a osobní iniciativy. Mladí lidé v Československu, stejně jako mladí lidé kdekoliv, chtějí věci, které jim komunistický režim nemůže dát. Marxistická doktrína, která před lety měla vášnivě stoupence mezi československými intelektuály, je dnes mladou československou inteligencí přijímána s pohrdavým pokrčením ramen a nebo se zivnutím.

Tím, že se pokusil potlačit individualitu tuhou uniformitou a výhled do budoucna nudou komunistické doktríny, komunistický režim v Československu úplně selhal v pokuse získat důvěru mládeže generace.

Účastníci shromáždění, mezi nimiž byla řada členů amerického Kongresu a novinářů, hlavní funkcionáři Free Europe Committee, a členové Shromáždění porobených evropských národů, vyslechli svědectví mladé československé exulanky s velkým zájmem a velmi pozorně. Bylo to svědectví významné! Svědectví, potvrzené i mnoha ostatními exulanty z Československa i diskuzí v komunistickém tisku: Režim, který nezískal důvěru mládeže, ztratil budoucnost.

mal najviac, stal sa predsedom, kto menej, podpredsedom. Ostatné funkcie rozdelili podľa toho, kto mal najbližší vzťah napr. ku športu, kultúre a pod.

A ešte niečo ma pri rozhovore o tajných voľbách na tejto škole zaujalo. Akési ozvušie, ktoré na nich zrejme mimoriadne v čase volieb zapôsobilo a dodnes ich neopustilo. Prezrádalo to i živý záujem, nadšenie a radosť, s akou rozprávali o atmosfére, v akej prebiehalo hlasovanie o dôvere. Vraj to bolo zvedavosti, nedočkavosti i rôznych dohadov, pokiaľ komisia spočítala a oznámila výsledky volieb. Nedá sa nič robiť, pomyslel som si, v týchto voľbách ja aj kúsok romantiky, vzrušenia, ktoré deti potrebujú.

V Lučenci urobili experiment. Je to nekonvenčný postup detí pri výbere vedúcich. Pionieri sa bez akýchkoľvek predsudkov a zábran k nim vyjadrujú. Každý od srdca si volí koho skutočne pokladá za najlepšieho v oddiele. Nikto a nič mu nebráni, neovplyvňuje ho, nevyčíta, ani sám sebe, že mohol a či mal hlasovať za iného, vybrať, navrhnúť inú, lebo, u nich sa už ruky kolektívne nezdvíhajú."

Smena 15. mája.

ČITANKA

V minulém čísle jsme upozornili na "Čitanku", kterou vydala Rada Svobodného Československa. Jde o skutečnou pokladnici naší literatury, kterou vybrala Jaromila Uhlířová. Čitanka je krásně upravena (vazbu upravit Prof. Ladislav Sutnar) a byla vytištěna za spolupráce Dr. Máši Bröftové nakladatelstvem Tipografia della Pontifica Università v Římě. Také kniha je neocenitelnou pomůckou k udržení rodné řeči, v naší mládí generaci. Vše do- poručujeme. Abychom čtenářům ulehčili práci, otiskujeme objed- návku, kterou možno vystihnout a zaslat Radě Svobodného Československa.

O B J E D N Á V K A

RADA SVOBODNÉHO ČE-
SKOSLOVENSKA
2051 PARK ROAD, N.W.
WASHINGTON, D.C., 20010

Objednávám tímto výti-
sk(u) knihy: ČITANKA a při-
sk(u) knihu: M.O. na do-
pojuji (šek, M.O.) na do-
centů. (Cena knihy včetně
ně obalu a poštovního je \$6.00.)

Jméno: _____
Adresa: _____
Zip Code: _____
Domnívám se, že o tuto knihu
by měly zájem také tyto osoby
(jména a adresy): _____

ZEMŘEL JAROMÍR MĚŠTAN

V Německu zemřel po kratší nemoci Dr. Měštan patřil mezi nejvýznamnější básníky a publi- cisty našeho exilu. Jeho básni- cká řeč byla často neformální a skoro vždy lahodná, jeho pohled se věčně vracel k rodné zemi. Politicky Dr. Měštan stal na po- litické pravici a netajil se ani svou kritikou Dr. Beneše ani svým obdivem pro Dra. Kramá- ře. S Měšťanovými úvahami jsme často nesouhlasili, ale vždy jsme vítali jeho příspěvky. Exil ztratil znamenité pero.

VÝROKY

President John F. Kennedy:
"...This country must never recog- nize the situation behind the Iron Curtain as a permanent one, but must, by all peaceful means, keep alive the hopes of freedom for the peoples of the captive nations..."
Senator Thomas J. Dodd v debatě o Vietnamu:

POMOC UPRCHLÍKŮM Z ČESKOSLOVENSKA

Odbočka Národního Sdružení v Torontu obdržela vlastnoruč- ní poděkování od patnácti uprch- líků z Latiny v Říma za zaslání finanční podporu.

Po letních prázdninách bude nutno rozšířit a prohloubit po- moc novým uprchlíkům prostře- dnictvím koordinačního výboru, k jehož práci se zatím přihlásila Odbočka Toronto a Sokol Toron- to 2.

ZAJÍMAVOSTI

ZAJÍMAVOSTI
Firma Krupp vyrábí zbraně již 150 let a vyzbrojila Bismarcka, císaře Viléma a Hitlera. V každé generaci je jeden člen Krup- povy rodiny odsouzen do vězení, aby později byl propuštěn na svobodu. Dnes firma Krupp ob- choduje téměř s celým světem a hodnota majetku této rodiny se odhaduje na pět miliard švýc- franků.

Svého času západoněmecká vláda koupila zásilku kulometů "Uzi" vyrobených v Izraeli. Ty- to kulomety byly prodány Suda- nu, který je opět prodal Egyptu, kde jich egyptská armáda pou- žívá proti Izraeli.

PŘED SVĚTOVOU VÝSTAVOU MONTREÁLSKOU O VÝSTAVÁCH A VÝSTAVNICTVÍ

JAROSLAV ŠEJNOHA

Se zřením k této výstavě v r. 1967, která, na rozdíl od newyorské, je skutečnou světovou, je už budovaná a o které budeme postupně informovat, předkládáme článek, vyšlý v r. 1942 v Londýně (tehdy pod značkou) o čs. výstavnictví v minulosti a v prvních letech 2. světové války (O velké a úspěšné čs. výstavě v r. 1944 budeme vyprávět později):

Vzpomeňme jen letmo minulosti. První skutečnou výstavou byla průmyslová výstava v Londýně v l. 1756-1757. Je málo známo, že na pevnině náleží prvenství Praze, kde byla r. 1791 uspořádána v Klementině na oslavu korunovace krále Leopolda II. výstava, tehdy zvaná skromně sbírkou tovarů (Warenkabinet). Po tomto osamoceném zjevu nebylo však u nás za obecného úpadku výstav po čtyři desetiletí. Výstavnictví se ujala Francie, kterou jímé státy následovaly. Za Napoleona bylo v Paříži výstav několik.

Významnou českou výstavou byla teprve v r. 1891 "Všeobecná zemská", z níž hlavní budovy v Královské Oboře zůstaly podnes. Protektorem byl František Josef I., který tehdy přijel do Prahy. Úspěch této výstavy podnítil pořádání dalších, z nichž nejdůležitější byla Národopisná výstava v r. 1895, která dala vznik Národopisné společnosti a Národopisnému muzeu.

Českému výstavnictví se však za rakouského područí celkem nemohlo dařit. Pro výstavy v cizině bývali Češi zahrnováni, pokud vůbec byli přijati, pod společný název rakouský.

Výstavy umělecké vznikaly pomalu a velmi obtížně. Obdobně jako v Paříži v r. 1673, uspořádala také v Praze první výstavu uměleckou v r. 1839 malířská akademie. Pokračovaly potom skromně Krasoumná jednota a Umělecká beseda. V době, kdy české umění živořilo pod politickým útlakem, nemohli jsme vyniknout ani ve výstavnictví.

Kotěřův interieur na výstavě v St. Louise r. 1904 byl pouze osamělým zjevem. V letech devadesátých začali však čeští výtvarní umělci, podporováni zásahy duchovních a tvořivých inspirací F. X. Šaldy, trhat mohutným náporom rakouský kulturní black-out. Založili spolek "Mánes" a "Volné směry". Přišla epocha, která dodnes nemá obdoby.

Cizí výstavy, pozvané „Máncem“ do Prahy, zůstaly dokladem pronikavé jasozřivosti. V r. 1902 uspořádal Rodin, ve Francii tehdy ještě předmet uměleckých sporů, svoji první soubornou výstavu pro cizinu v Praze. Pro tuto výstavu postavil Kotěra pod Kinskou zahradou pavilon, který se stal na léta velkou svatyní. Prošli jím řady výstav: od francouzských impresionistů a od Bourdella přes Muncha a Cézanna po Matisse, Déraina a Bracqua.

Za republiky tato průbojnost značně ochabla a poklesla oficiálností na běžný průměr, třebaže některé výstavy, na př. bytové kultury v Brně, pražského baroka nebo francouzských sochařů v Praze, byly dobré. Měli jsme stát, jezdili do ciziny, nebylo už nutno rozbijet domácí okenice.

Na větší výstavu, reprezentující stát, nebylo možno pomyslet pro obtíže ubytovací i jiné. Vystavovali jsme však samostatně v cizině. Velká umělecká výstava v Paříži těsně po válce se valně nepovedla. Není radno nosit sovy do Athén a k tomu ještě je umístit do ciziny, nebylo už nutno rozbijet domácí okenice.

V r. 1925, v době konjunktury, měla konečně úspěch naše účast na výstavě dekorativních umění v Paříži. Obdržela mnoho cen a stala se zároveň pro nás očistovací lázní od vkusu vídeňského a mnichovského. Ó, kde asi odpo-

číváš ve vém rubáši z pavučin, reprezentativní salóne z oficiálního státního pavilonu, určený tehdy pro Hrad, a kam ses poděl, ty mamuti psací stole, bohatě vykládaný a určený odbornou školou pro prezidenta republiky nebo aspoň pro ministra zahraničních věcí! Ukázali jsme však také věci hezké a hodnotné. Gočárov pavilon, krajky, sklo. Smyslu pro vyrovnanost a souzvuč, kterou vynikl tehdy pavilon švédský, jsme však neprojevili a v úsilí o nové umělecké formy jsme byli zastíněni jinými. Obávani konkurenti rakouští odpadli tehdy úplně. Účast na této výstavě byla asi největší expozicí v cizině za první republiky. Pozdější slušné naše expozice na výstavách v Chicagu a v Paříži znamenaly stále ještě pro mladou republiku jistá tápání.

Periodické expozice na výstavách Biennale v Benátkách byly oslabeny „klíči“, podle kterých byly sestavovány; neměly ani souladu, ani sjednocující myšlenky, jakou byl na př. u Francouzů vytříbený zřetel umělecký nebo u Maďarů kopyto politicko-propagační.

Lze říci, že jsme za republiky vystavovali v cizině jako nejlepší z nedávno utvořených států, začínající velmi dobře i ve výstavnictví. Nemohli jsme mít tradice velkých nebo starších států nebo skutečné vystavnické instituce, jakou pro Belgi představoval po dvacet let její stálý výstavní generální komisař, hrabě van der Burgh.

Za války v exilu je ovšem nutno býti shovívavým.

Nicméně nezapomeneme snadno umělecké výstavy v Paříži, zahájené—inou ovšem—s příslušnou oficiálností. Podmínky byly zvláště příznivé. O dobré obrazy a sochy nebylo nouze. Vzpomeňme jen některých jmen jako Kupka, Síma, Kars; ale právě jejich obrazy byly odsunuty do koutů. Uspořádání bylo totiž svěřeno rukám nepovolaným. O podrobnostech lépe pomlčeti.

V Londýně nás potěšila v r. 1941 dobrá výstava vojenská.

Od 1. ledna 1942 jsme spatřili v Londýně už několik výstav. Inteligentně a vkusně uspořádanou norskou, nenárodně a hezké výstavy jugoslávskou, řeckou, francouzskou, a konečně naši obchodně průmyslovou, zahájenou s oficiálností spíše nadměrnou. Všem byl zaručen do jisté míry úspěch již tím, že byly umístěny ve velkých obchodních domech.

Výjimku u umístění učinila naše oficiální výstava „Idy březnové“ v umělecké galerii, kam přijdou diváci, jsou-li přivedeni publicitou. Obáváme se, že byla malá. Výsledek? Hlídač mohl klidně podřimovat u krbu. Zahájení bylo opět slavnostní: zahraniční ministr (zastoupený) britský a náš vyslanec, člen britského parlamentu, zástupce studentstva.

Název slibný, náročný a zavazující. Ve skutečnosti jsme viděli tutti frutti. Jakousi chudou snůšku plakátových, mlžnosti a bezradnosti. Špatně zvětšená fotografie Myslbekova Svatého Václava, braná zespod, stála na zemi; viděli jsme tudíž pohledem shora koňovo břicho a jezdeckou podešev. Lze si lehce domyslet, co by asi řekl nebo udělal temperamentní Myslbek před takto zkreslenou perspektivou a nedostatkem taktu. Shovívavý Svatý Václav snad odpustí těmto hrůzám. Nadměrná paňáková reklama, strašící kdysi v úzkých pražských ulicích, a které se už před léty vtipně vysmál pan de Madariaga, nás tedy pronásleduje i ve vyhnanství. Jak půvabná je karikatura Hitlerova mezi veletržními reklamami rukavic a punčoch se dvěma štíhlými mondénními pannami v národních krojích v pozadí. Trapný nevkus. Jaká je zde souvislost? Jako když se prozatímne postaví na chodník před výkladní

skříň nalepený plakát. Někde před biografem by snad měl význam. Z vybombardovaného obchodního domu se takto snášelo a prozatímne vystavovalo bez ladu a skladu několik různých věcí. Ježto jsme si nepřinesli zvětšovací sklo, mnohé nápisy a nádpisy jsme nepřečetli. Cestovní kancelář by upravila svoji výkladní skříň rádněji a účelněji.

Mapa, znázorňující rozložení našich a německých divišů za Mnichova, je dokonce závažně chybná. Nestálo tehdy pouze 26 divišů německých proti našim 35 divišům. Jakou propagandu nám podobná mapa udělá, si každý domyslí. — Básník viděl přesněji: „Jen sedm je jich na každého z nás!“ („Obzor“ z března 1942). Domníváme se, že měla být graficky znázorněna i drtivá převaha německého letectva.

V každém dobrém uměleckém díle, obraze, soše, stavbě, románu, symfonii, je určitý zákon a řád. Totéž platí i pro výstavnictví. Zde jsme však viděli pouze zmatek a nepořádek. Ani stopy po soustavném uspořádání předmětů, po intelektu nebo intuici, představitosti, výstavnické kultuře nebo zkušenosti, po smyslu pro vytvoření prostoru, pro rozdělení rytmické a architektonické, a dokonce ani po citovém vztahu, který někdy usmňuje u diletantů.

Připouštíme, že výstava měla jednu myšlenku: Vizte, co jsme ztratili. Kus země, děla, továrny, suroviny, hrady, punčochy atd. A to už věru chyběla jen celková číslice, kolik to dělá v Kč.

Což jsme neztratili nic jiného? Svobodu národní a duchovní, český jazyk, právní a mravní řád, demokracii, stát atd.? To vše je podřadné? Uvažte sami; zajděte se podívat na skromnou, výstavku francouzskou, na její výkřik uvězněného.

S tohoto hlediska bylo pusto a smutno na naší výstavě. Diváci z ní odcházeli jako z krematoria. Prý bude putovati po studentských anglických střediscích! Jak jinak mohly dopadnout „Dni březnové“!

Vzpomínáme s povzdechem smérnice, vyslovené nedávno diplomatem: „Československá kulturní propaganda má získat svět výši a krásou kulturní tvorby, aby přispěla k vítězství národa, který světu tyto kulturní hodnoty dovedl dát.“

Na štěstí výstava Hollarova, ohlášená prostou pozvánkou Československého ústavu. Žádné záštity a prapory. Výstavu otevřel výstižným proslavem Sir Eric MacLagan, ředitel Victoria a Albert muzea. Zahájení se účastnil prezident republiky.

Porozumění, erudice, pečlivé uspořádání. Organizátor znalecky vyloučil chvatně kdysi objednané knižní ilustrace, pohledy měst a reprodukce obrazů, sehnal a vybral krásné grafické listy a kresby, svědčící o tom, že Hollar nebyl pouze mistrem řemeslné dovednosti, dočasně slavný virtuos, nýbrž umělec vlastní techniky a velkého rozpětí. Jeho rozlehlé a vykrystalisované dílo je časové. V českém umění zůstal až do století dvacátého bez důstojného následovníka a bez obdoby. Slavný český rytec nebyl dodnes postaven v plném dosahu mezi naše významné národní postavy. Byl-li Komenský prvním českým světovým pansofem a spisovatelem, byl Hollar vedle velkého českého umění středověkého prvním českým světovým umělcem výtvarným.

Výstava splňuje dokonale své poslání: Největší rytec Anglie sedmnáctého století, který dal této zemi jedinečné doklady historické ceny a vychoval generaci anglických grafiků, byl Čech.

VOR
8. IV. 1942.

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue Toronto 4

Tel. 537 - 2631

AUTO - POŽAR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

NOVÍ ČESKOSLOVENSKÍ UPRCHLÍCI

JAN PAPÁNEK:

Od roku 1963 prekonáváme další etapu úteku lidí z Československa. Přicházejí do slobodného světa — hlavně do Rakúska, Německa, Itálie a v poslední době sa objavujú aj v skandinávskych zemiach a inde v západnej Európe, dokonca i v Kanade.

Dajú sa shrnúť do troch kategórií. Sú to predne ľudia, ktorí prekonajú hranice tajne a bez cestovných dokladov — čím sa vydvávajú do nebezpečia straty slobody, prípadne i života. Potom sú to takí ľudia, ktorí majú povolenie cestovať v skiplných hlavne do komunistických zemí a odtiaľ prekonajú hranice do slobodného sveta. Konečne ľudia, ktorí majú povolenie k dočasným cestám na Západ a defektujú.

Slobodný svet rozdeľuje týchto uprchlíkov do dvoch kategórií — politickí alebo hospodárski uprchlíci. — Politickí uprchlíci sa podľa konvencie z roku 1951 dostanú pod ochranu Vysokého komisára Spojených národov pre uprchlíkov. Hospodárski uprchlíci nemajú nárok na politickú ochranu. Títo sa v dôsledku toho dostávajú do chýlostivej situácie nebezpečia núteného návratu, čo znamená väzenie, alebo sa musia urýchlene vysťahovať zo zeme prvého azylu.

Americký fond pre československých uprchlíkov sa snaží pomáhať všetkým a nepripustiť, aby boli nútení sa vrátiť do Československa. Pomocnú prácu pre československých uprchlíkov koná od svojho založenia v 1948. Od tej doby pomohol vyše 30,000 čsl. uprchlíkom k trvalému usadeniu v slobodnom svete.

Teraz ni je snadné každého čsl. uprchlíka hneď podchytiť. Prv lež sa k nemu dostane zástupca Amerického fondu je tento vyslychaný policajným i inými úradmi zeme, v ktorej sa nachádza. Nesprávna odpoveď na kladené otázky a keď nedokáže, že bol politicky pronásledovaný, privádzajú nebezpečie jeho návratu. Toto nebezpečie hrozí v prvom rade tým, ktorí prídu do Rakúska a v poslednej dobe i do Německa. Tak bola pred rokom z Rakúska vrátená rodina Mikulík — Podľa nedávnej zprávy muž bol odsúdený na 18 a žena na 12 mesiacov väzenia.

Americký fond hneď zakročil u rakúskej vlády, u Vysokého komisára Spojených národov pre uprchlíkov, u vlády Spojených štátov a u viacerých dobrovolných organizácií. Výsledok zároku bol prísluš rakúskej vlády, že sa takýto prípad nebude viac opakovať, ale Americký fond sa musel zaviazat, že sa postará o trvalé usidlenie týchto ľudí v čo najkratšej dobe. To sa i provádza.

V tejto humanitárnej pomocnej práci v zahraničí Americký fond veľmi úzko spolupracuje s úradmi Spojených štátov. Bez ich pomoci by nemohol konať to čo pre uprchlíkov koná. Táto pomoc v zahraničí je podmienená tým, že všetky náklady, spojené s pomocou a prácou vo Spojených štátoch musí Americký fond hradit z vlastných prostriedkov, ktorých je veľmi málo. Pre každého jednotlivca musí získať potrebný affidavit, ktorým sa zaručuje, že nebude na ťarchu verejným sociálnym inštitúciám. Dalej sa musí zaviazat organizácii Inter-governmental Committee for European Migration v Ženeve, že dopravné cez oceán každý jednotlivec behom roku splatí.

Počet utekajúcich alebo defektujúcich ľudí z Československa rastie. V minulom roku ich bolo vyše 800. Americký fond pomáha mnohým k usadeniu v Európe. Iní idú hlavne do Austrálie, tiež do Kanady. Do Spojených štátov ich s pomocou Fondu oríšlo v 1964 — 85 proti 40 v 1963. Do konca apríla tohoto roku ich už prišlo 65. Priame výdaje spojené s každým jednotlivcom čínia priemerne \$200.00. Do toho nie sú vpočítané nepriame náklady spojené s pomocou uprchlíkom, s procesovaním, s ubytova-

ním, hľadaním zamestnania, atď. v Európe, vo Spojených štátoch a v iných končinách sveta. Túto prácu vykonávajú kancelárie Amerického fondu v Mnichove, Zirndorfu a vo Viedni so 7 silami. V New Yorku je vykonávaná jednou platenou silou; okrem toho pomáha rad dobrovolníkov.

Reakcia a plnenie povinností tých ľudí, ktorým Americký fond pomohol, ostane jednou z nejsmutnejších kapitol československého exilu. Dlhujú desiatky tisícov. Okrem toho musel Americký fond podľa záväzku za nich uhradiť vláde Spojených štátov \$40,000. — Až na malé výnimky sa títo bývali uprchlíci majú hmotne veľmi dobre.

Ako ďalší doklad tejto morálky je treba uviesť náhrady — indemnifikáciu — tým československým ľuďom, ktorí boli Nemcami behom vojny pronásledovaní. Vysoký komisar Spojených národov pre uprchlíkov dohodol v 1960 s nemeckou vládou, že mu táto dá k dispozícii vyše \$12,000,000, aby ich rozdelil medzi kvalifikovaných uprchlíkov a bývalých uprchlíkov. Americký fond v tejto veci s Vysokým komisařom úzko spolupracoval. Jednal tiež v Bonnu a v Ženeve a okrem toho pomáhal čsl. ľuďom pri podávaní žiadostí — celkom asi 400. Mnohí dostali náhradu — v niektorých prípadoch i vyše \$2,000. Okrem dvoch žien a jedného vlastníca nikto Fondu ani poštovné neuhradil.

Činnosť Amerického fondu je z veľkej miery podporovaná našimi americkými priateľmi. Československá národná rada americká a jej složky pomáhajú usilovaním novoprichádzajúcich uprchlíkov a tiež sociálnou pomocou najpotrebnejším z tých okolo štyroch tisícov v Európe, ktorí pre vek alebo nemoc nie sú schopní výdeľnej činnosti a žiadna zem ich nechce. Veľmi účinné pomáha Národná rada žien slobodného Československa.

Tiež je treba zmienit o výpravách detí uprchlíkov do Nórska ktoré Americký fond už 12 rokov podniká v spolupráci s Československým komitétom v Oslo, kde vedľa veľkého nórskeho priateľa Ragnara Andersona hýbnou silou je Anna Kvapilová. Ročne tam na dva mesiace ide okolo 100 detí uprchlíkov. Práca a náklady s tým spojené sú veľké — zdravotné prehliadky detí, obstaranie pasov, susedovanie na mnohých staniciach v Rakúsku a Německu, dopravné náklady, kontrola sestrami Červeného kríža. Každé leto čítame dlhé zprávy o tom ako deti dostali vlajky, alebo ako im niekto poslal pozdrav; ale nikto neprejaví záujem o to, kto vlastne tie zájazdy zariaďuje a financuje. Výdaje v Nórsku hradí Československý komitét v Oslo.

Na problémy uprchlíkov je verejnosť obyčajne upozorňovaná vtedy, keď sa stane niečo zvláštneho, neprijemného — ako bola pred rokom deportácia rodiny Mikulík, alebo nedávno prípad jedného doktora a pianistukomponistu v Rakúsku. Obyčajne sú to nesprávne, nezodpovedné polopravdy. Čitatelia sa hrozia, že sa pre uprchlíkov nič nekoná, ale málo kto prídre s konkrétnou nábidkou pomoci. Organizácie a časopisy by si mali tieto zprávy pred uverejnením overovať.

Problémy nových čsl. uprchlíkov nie sú malé. Skoro každý vyžaduje osobitného riešenia. Jedná sa väčšinou o mladších ľudí — veľa je ich akademicky vzdelaných. Obyčajne neovládajú reč. Chvilu trvá kým si uvedomia, že sloboda sa niekedy platí aj utrpením a že musia začať od základov. Snáď najviac sú postihnutí lekári a je ich značný počet. Teraz ich nútime, aby v Európe skladali tak zvané Evanstonské zkúšky, ktoré im po príchodu do USA umožnia nastúpiť v nemocniciach ako internisti. Inžinieri sa v celku slušne uplatňujú; umelci sú na tom horšie.

DOPIS Z JOHANNESBURKU

Sluníčko si s námi divně zahrává. Na rovníku jsme měli radost, že nám to pěkně souhlasí, že vychází přesně v 6 a zapadá přesně v 6 hod. avšak o 15 stupňů jižněji přišli jsme na letiště 5,15, roztočili ve tmě vrtule, zahřávali motory, ještě tma; Foretník zkouší motory, jsou v pořádku, tma - 6 hod. díváme se kam se sluníčko podělo, neb dle našeho předpokladu měli jsme již být dobrých 20 minut ve vzduchu. Teprve v 6, 15 první červánky a v 6, 30 start? Zapomněli jsme se včera zeptati na místní čas, rozumuje jeden z nás, nevadí - slunce bude za to zapadat o hodinu později a doženeme to. Jaké sklamání, když v 5, 30 se slunce schovalo a my přistávali již v pološeru. My Severňáci zapomněli při dělení cestovního plánu ve Zlině, že na jižní zeměkouli mají teď podzim - náš listopad - a čím dále letíme tím se nám den krátí a v Kapském městě jsme teprve v 7.30 mohli přivítati probouzející se den. To je pro nás lenochy a ne pro náš předpoklad.

I jinak jsme zdejší podzim zkoušili. V Johannesburgu, městě zlata, jsme vybalili svrchníky a kdybychom se nebývali styděli, bylo by i na svetry došlo. Když jsme večer přišli do hotelové haly jak rádi jsme přisedli ke krbu a ohřívali promrzlé údy. Když jsme opouštěli Johannesburg správný severák / zde ovšem asi jžák / nám foukal na cestu a pohrával si nemilosrdně našim Spartanem a co teprve, když výškoměr ukazoval 3550 m a Foretník skvěle se proplétal mezi obry jižních hor, tu ani topení v letadle ani moje škotská deka nemohly mne rozehrát. Za to avšak krásná scenerie hor rozehrávala naše srdce a teprve později, když jsme z té uzzlé hluboko pod námi lesknouti se moře - Indický oceán byli jsme nadšení. Když jsme přistáli po dvouhodinovém letu, přivítal nás horký vánek, na letišti všechno v tropických sátech a večer nám dusno připomnělo, že jsme v Africe. Příští ráno letěli jsme nad Durbanem - africkou rivierou - krásné pláže, plno koupacích, tropická květena hýřící nejpestřejšími barvami. Dva dni později chtěli jsme docela prosaičky letěti přímo do Kapského města kratší cestou, avšak Tabulová hora naučila nás, co se patří a sluší zdržela mraky a museli jsme pěkně obletěti Mys dobré naděje a Spartan se mu tolik klaněl, že naše žaludky rozhoupal. To snad též proto, že s zimou v Kapském městě se dostavila též větší chuť k jídlu, a Sule, kterého je lacinější šatit jak živit se domlouvá s domorodci, jen tito zde obsluhují, náročně. Vezme Menue-lístek a vysvětluje mu pěkně po pražsku, "černé, nos pěkně po pořádku a nic nevynechat" a jezdí prstem po každém řádku. Zdejší domorodci jsou dobře chápaví a nosí jedno jídlo za druhým, ale brzy řekne Sule "Stop! black coffee" neb zapomněl, že mnoho masa se zde nesnese.

Foretník není Afrikou spokojen. "Samy hory a denně vyšší" vzdychá. Nemá zde opravdu lehké litání. Litá-li podle kompasu, silné větry, které zde charakterisují zimu, odnesou letadlo až o 100 mil od cíle, a litá-li dle mapy není na tom ani o chlup lepší, neb vyhlédli-li si horu na mapě, podle které se chce orientovat, ve skutečnosti na naší cestě není, zato avšak se mu objeví hory tři, které zase nejsou na mapě. Chceli se řídit dle flek, má též svizele, neb máme dobu dešťů, plno říček a které jsou pak ty mapované? Jezero dle kterého se chtěl přisti denně orientovat, nenalít, dávno již vyschlo a na jeho místě bují teď krásná džungle. Zde pomůže jen pečlivé pozorování, logické uvažování, a smysl pro orientaci dobře vyvinutá. Tyto vlastnosti Foretník opravdu má, a litá po Africe přímo obdivuhodně. Ovšem vždycky se to nepodaří, pravda pane Foretníku, jako když jsme chtěli letěti do Victoria West, -

letěli jsme právě 2 hodiny nad Horami čarodějnic, pustina ve které nebylo možno se orientovat a ani přistát. Silný boční vítr, který hodně zanášel, znemožnil určení směru, a v době, když jsme měli být na místě, nalít jste horu na jejímž svahu bylo čitelně napsáno "Victoria West" a za horou schované pěkné letiště.

Velmi silné větry rozhoupávají energicky Spartanem, takže Foretník nemá ani času všimnouti si pobíhajícího se stád divoké včery pod námi, ani hejna žiraf, která polekaně cválají od řeky, schovávají se pod stromy, avšak hlavy jejich vyčnívají zvědavě ze zelených korun stromů. Jen škaradě shlíží na supy, kteří letí proti letadlu a nechťejí uhnouti, čekají, že jim letadlo udělá místo. Vědí snad, jakým nebezpečím jsou našim vrtulím? Když Foretník po "ostré" jízdě vystupoval ze své kabiny v Salisbury, povzdechl si "Tak mě to již velmi dávno nezahrálo, a teď vím proč u Angličanů litají piloti dva, jeden by to někdy ani neurčil". Správnou zásadu mi prozradili holandská piloti "Každý den není horký a proto o prožitých těžkých chvílích nemluvíme."

Teď rychle pro meteor, a opravdu hlási na další naši trati Mraky 9000 stop, oblačnost 2/10, viditelnost 70 mil, vítr v 2000 stopách 13 mil nad 4000 8 mil SW. je to tedy dobré -

Když jsem po práci přišel do haly hotelu viděl jsem Foretníka s dvěma anglickými piloty u čaje, domluvit se nemohli, sem tam si něco ukázali prsty, a jinak seděli spolu tak asi hodiny a dívali se na sebe, usmívali se na sebe jako zamilovaní. Tlumochl jsem jim, že F. by potřeboval informaci o naší další trati, velmi ochotně vysvětlovali, a když jsme přišli brzy ráno na letiště, měli jsme ve Spartanu ranní meteor pro celou denní trasu, zastřený skulinou do letadla, inu kolegiální piloti. Jak mi to řekl jeden anglický první pilot. "Mám strýce u Siemensu v Berlíně, pojedou-li tam v době letní dovolené / rozuměj o vácnicích / rád bych se podíval k Vám do Zlina, imponujete mi, správně psali Kapské noviny, o vás. "Obuvnická továrna, která používá pro své obchodní cesty letadel, má jich čtrnáct, moderní letiště s radiotelegrafickou stanicí, zaslужuje si obdivu". Tlumochle prosím Vaším pilotům náš pozdrav "GOOD LUCK AND HAPPY LANDINGS"

V červnu 1934
F. S. MEISEL

HORELEZCI NA PRAŽSKÝCH DOMECH

Situace v udržování bytového majetku a odstraňování padajících fasád je tak vážná, že na opravy pražských domů byli povoláni horelezci. Referuje o tom denní tisk (Lidová demokracie a Svobodné slovo z 15. července), který přináší obrázek výstupu na stěnu domu zvaného "Ú oštěpu" v ulici Ke kolkovně v Praze s tímto doprovodem:

"Při práci používají stejných způsobů slánění jako ve skalní stěně. Sestup po fasádě domu je však o práci s otlučkávaním namáhavější. Pracují ve dvojicích, jeden zajišťuje, druhý se pohybuje po fasádě a odstraňuje uvolněné části. Je nejen levnější ušetří se velké peníze za lešení - ale práce je také rychlejší." FEC

PĚTINÁSOBEK KURSU

"Je přece všeobecně známo, že Státní banka devízy prodává občanům nikoliv za trojnásobek, ale dokonce za pětinašobek oficiálního kursu. Je méně známo, že tento vysoký kurs znemožňuje nejen objektivní, ale vůbec jakékoliv srovnání cenových poměrů na našem vnitřním trhu a na trzích zahraničních." R. Selucký, Literární noviny, č. 28, 10. července 1965.

DVĚ STUDENÉ VÁLKY

Pokračování ze str. 1

cké vědy a z vrozené přičinlivosti obyvatelstva, brzy by zastihlo sovětské Rusko a stalo se kvalitativně prvním komunistickým státem a následkem toho i vzorem a vůdcem komunismu. Ostatně i čínská komunistická revoluce vzbuzovala ve Stalinovi zřejmé rozpaky. Jako komunisté po celém světě, také čínští komunisté tehdy se podřídili sovětskému vedení. Stalin byl vrchním strategem čínské revoluce. Dodnes některé okolnosti musejí čínským komunistům připadat podezřelé. Stalin vedl čínské komunisty, velmi proti jejich instinktům, do koalice s Čankajškem a zavedl je tak do katastrof, v nichž mnoho čínských komunistických vůdců bylo vyvražďeno. Je těžko dnes proniknout Stalinovu mysl. Ale je-li pravda, že komunistické Německo by mu bylo bývalo spíše nepřijemné, je také možno, že by byl ani nevitální upřímně vznik komunistické Číny. Mohl předvídat, že tato ohromná země, se svými stamiliony obyvatelů, se svou odlišnou tradicí a psychologii, se svou asijskou podmíněností je předurčena k tomu, aby se vymkla ze sovětského vedení. A že, dojde-li k tomu, bude to neobyčejná úchylka, jakých bylo v komunismu mnoho a jaké byly snadno potlačovány, nýbrž že to bude úchylka nepremožitelná. Bylo-li tomu tak, myslil-li Stalin takto, nebyl špatným prorokem. Mnoho známek nasvědčuje, že sovětské Rusko by se necítilo vítězem, kdyby komunismus ve Vietnamu síce zvítězil, ale Vietnam se stal satelitem Číny. Tak Rusko rozdmýchává ve Vietnamu poněkud chladný oheň, jako by se jen dávalo postrkávat událostmi. Určitá událost rozladila sovětské vedení. Když dlouho odkládaná konference komunistických stran se konečně sešla, Rusko shledalo, nač nebylo zcela připraveno: že automatismus, s nímž komunistické strany se stavěly do řady za Ruskem, definitivně přestal fungovat. Některé strany vůbec nepřijaly pozvání, a když kusá konference se sešla, sověty utrpěly porážku, kterou musejí považovat za ponižující. Ani jejich opravdoví přátelé, ten z těch, onen z oněch důvodů, nedali se seřadit do bojovné protičínské fronty, což, podle původního sovětského úmyslu, mělo být smyslem konference. Meditujíc o tom, Rusko musilo dospět k poznání, že přestává být tím, čím bylo, nesporným vůdcem komunismu. Hluboce toho želi, jak ani jinak není možno. Po celou minulost ten fakt, že Rusko bylo vůdcem komunistické internacionály, že komunistické strany byly na jeho povol ochotny nastoupit k akcím v mnohých částech světa, prodlužoval a posiloval paži sovětského státu. Další meditace sovětských politiků je asi dovedla k přesvědčení, že, aby získali ztracený terén nebo aspoň zachránili ten, který jim zbývá, budou musit okázaleji než dosud osvědčovat svou oddanost komunistické věci a budou ji musit osvědčit tam, kde věc komunismu byla vyhnána na ostří, ve Vietnamu.

Toto rozhodnutí má mnohé detaily, které teprve budou musit být analysovány.

L. LUNSKÝ, OPTIK

Prohlídky očí

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1 - 3924

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTÁŘ

347 BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196

PROROCKÁ SLOVA

Je tomu dvacet let, co v Československu byly konány první pokusy s lidovým soudnictvím. Vzhledem k tomu, že dnes jednak odsunuti Němci, jednak postizení Čechoslováci o našem poválečném pokusném soudnictví šíří po světě názory až příliš příkré, musíme předstlat několik omluvných slov. Bylo prakticky nemožné, prostě obnovit platnost rádného čsl. soudnictví. Doba okupace namnožila tolik zločinů, že jejich rádné vyšetření by bylo trvalo přibližně do konce tohoto století; ale rádné jednání nebylo ani možno, když okupace zničila mnoho nezbytného personálu a zavedla nepřekonatelný rozklad. Bylo tedy třeba si pomoci, jak se dalo za daných poměrů. Dané poměry - to bylo přibližně bezvládní pod čtyřmi - v Čechách - stranami Košické Národní Fronty. Tomu odpovídalo soudnictví. Ještě si ho nezorganizovali KSC tak, jak se po roce 1948 staly Lidové soudy naprosto kopii Volksgerrichtu, kterému předsedal známý odchovanec komunistické strany Německa - Roland Freisler. Jaké to tedy bylo? To vylíčil o 35 let dříve známý francouzský kritik Emile Faguet ve své ostrovtipné knize o "Kultu nepovolnosti". Tam v 7. kapitole odpovídá demokratickému nadšení, jenž tvrdí že volení soudci z lidu budou lepší než soudci z povolání, jmenovaní vládou.

"Vůbec ne. Zaprvé, volení od voličů, soudové budou ještě méně nestranní než teď kdy je jmenuje vláda. Soudce nebude pomýšlet než na to, aby ho zvolili znovu a dá pokaždé za pravdu těm, kdo patří ke straně jež ho zvolila. Chtěl byste Vy být souzen soudem, složeným z poslanců Vašeho okresu? Nikoli jistě, patříte-li ke straně menší; ano, patříte-li ke straně větší - a to ještě pod podmínkou že máte co dělat s protivníkem, jenž patří ke straně menší. Máte-li totiž protivníka, jenž patří k většině jako Vy, pak půjde o to zvědět zda jste vlivnější volič než on, či zda je vlivnější volič než Vy. Konec konců, žádná záruka nestrannosti u voleného soudcovského sboru?"

Dodejte, že za soustavy soudců volených stranami dostanete náramnou, ostatně velmi zábavnou, rozmanitost spravedlnosti. Bude to strakatina. V krajích modrých soudcové, jmenovaní modrou většinou a přejíce si aby od ní byli voleni znovu, budou vždycky soudit ve prospěch modrých; v krajích bílých soudcové, jmenovaní většinou bílou a přejíce si aby od ní byli voleni znovu, budou vždycky soudit ve prospěch bílých. "Právo má své roční doby!" volá posměšně pascal. Právo bude mít svá podnebí. Nebude stejné v pohoří a v kraji. Nejvyšší soud, představíme-li si že bude nestranný, bude trávit svůj čas tím že bude vracet soudní spory z bílých krajů k novému přelíčení v krajích modrých, a rozsudky soudů z modrých krajů ku zmatečným nápravě v krajích bílých. A bude to soudní bezvládní, právní bezvládní, bezvládní ve výnosech."

Faguetův demokrat mu ovšem namítne: Nemá-li soudcovský sbor být jmenován vládou, a nemá-li být volen lidem - kým pak by byl slušně jmenován? Sám sebou; měl by se doplňovat sám. Ale - namítne protivník - to je pak uzavřená třída!

"To je uzavřená třída. Je mně líto - ale je to kasta. Nikdy nebudete rádně souzen než kastou, protože cokoli kastou není, je buď vlada, nebo kdekdo; a vlada nemůže dobře soudit, jsouc často soudcem a zároveň stranou; a je-li nedůvěřivá, pokládaje se po rádu za zúčastněnou stranu; a kdekdo nemůže dobře soudit, protože kdekdo, to prakticky znamená většinu, a většina je strana, a strana patrně sotva může být nestranná."

Ale lidová vlada nechce být souzena kastou, zaprvé protože odmítá kasty, a zadruhé protože nechce být souzena nestranně. Neříkajte že mluvím nesmysl; ona chce být souzena nestranně v malířkostech, v běžných každodenních

ch sporech; ale chce, aby ve všech sporech politického dosahu, a také ve všech sporech kde příslušník většiny stojí proti příslušníkovi opozice, bylo rozhodnuto proti tomuto.

Lidová vlada ostatně půjde dále; nemůže nejít dále, protože jde vždy dále za svou zásadou. Bude chtít volit své soudce. Všimněte si že už je jmenuje, ale nepřímou. Jmenuje poslance, kteří jmenují vládu, která jmenuje soudce. To je daleko. A protože je uznána zásada, že lid nepřímou ale účinně jmenuje soudce. Lidová vlada bude chtít aby zásady bylo použito bez okolků a bude chtít aby lid jmenoval soudce přímo bezprostředně.

Pak přijdou věčné otázky volebních soustav, způsobů jak jmenovat. Volí-li se, jmenuje-li se jednotlivě, pak soudní okres zvolí svého soudce, kraj svůj krajský soud, celá země Nejvyšší soud; a máte dvojí nevýhodu prve naznačenou, soudnictví rozdílné podle krajů a nestrannost nikde.

Budete-li volit vázanými listinami, celá země zvolí celý soudcovský sbor a ten pak bude celý patřit vítězné straně a spravedlnost bude naprosto jednostejná; ale nestrannost nebude nikde.

Co se týče soustav mezi oběma, ony spojí nevýhody obou soustav krajních. Jestliže, například, dáte volit podle krajů, pak soudcové, přisídící a presidenti v Bretaně budou všichni bílí a všichni straničtí; soudcové, přisídící a presidenti v Provenci budou všichni modří a všichni straničtí - i bude rozmanitost; ale nebudou než různé barvy straničtí.

Ale tohle je budoucnost, ačkoliv pravděpodobně dosti blízka... - říkal Faguet v roce 1910. Pro nás je to minulost; nebo tuto strakatinu jsme v roce 1945 viděli. Ačkoli se totiž KSC snažila už tehdy mimořádně soudnictví plně ovládnout, a ačkoli nejasné a pružné předpisy retribučního dekretu jí k tomu dávaly všechnu příležitost, nezdařilo se jí to ještě naprosto. Bylo ovšem postaráno samotnými směrnicemi o složení oněch mimořádných soudů, aby z nich byla každá nestrannost předem vyloučena. Proto bylo vidět - a nějaký romanopisec budoucnosti, nějaký pokračovatel "Zbabělčů" by tyto výstupy měl jednou vylíčit, že přibuzní a přátelé obžalovaných a zatčených se neptali, zda jsou či nejsou proti těmto opravdové důkazy, nýbrž zajímali se jedině o to, jak je příslušný soud složen. Nikoho nezajímalo, co lze vyšetřit; každý se vyptával na osobní poměry, záliby a názory soudců. Pan Vávra si nemusel zoufat, že je zatčen pro udavačství z doby Protektorátu; u ONV v Oděřpích byl za lidovce pan Vondra, a to byl energický člověk, a Vávru švagr Barta znal Vondru protože býval místním důvěrníkem strany - tak tady šlo něco dělat. Za to pan Zmeškal byl ztracen, třeba se mu nedalo obohacení z židovského nábytku vlastně dokázat; ale byl znám jako agrárník, a v Konětopech tyhle věci měl pod sebou nějaký Zápala, a ten měl na agrárníky spadenou... A to zase pan Všečka měl štěstí, protože když ho zavřeli tak zrovna také vyšetřovali nějakého Vavrečku, a na toho věděly celé Zábavěšky že psal do "Arijského boje", jenomže měl bratrance komunistu; tak když měl být Vavrečka propuštěn, vymohl si národní socialisté že bude také zproštěn Všečka, protože on jím mohl být mnoho platný jako bývalý vedoucí živnostníků... V podobě takovýchhle zkazek se nám představilo lidové soudnictví, nežli ho KSC usměrnila; a tak se nám zdá, že Faguet byl nadán jakýmsi duchem věšteckým.

Jindřich Středa.

Ak chcete kúpit lebo prodát

nehnutelnosti v Toronte

obratte sa na

MICHAEL J. VLČKO,

Realtor

1 Sorauren Ave. pri Queen W.

Telefón 533-2288

UPRCHLÍK ZASTŘELEN NA RAKOUSKÉM ÚZEMÍ

Minulý čtvrtek došlo na rakousko-československých hranicích k tragedii. U Wulowitz u Freistadtu v Horním Rakousku zastřelili českoslovenští pohraničníci Čechoslováka, přechajícího do Rakouska. Pět rakouských zemědělských dělníků bylo svědky této tragédie - člověk byl štván jako zvíře, protože chtěl přes hranice z Československa do svobodného Rakouska.

Asi v 11 hodin dopoledne pracovalo pět rakouských zemědělských dělníků asi 600 metrů od československých hranic. V blízkosti se nachází hřbitov věz za ostatními dráty, stále obsazená čs. vojáky. Najednou uslyšeli rakouští dělníci několik krátkých salů z automatických zbraní. Přes ostatní drát bylo střelů. U drátěných překážek, asi 50 metrů za rakouskou ostatní drát a uprchnout z ČSR do Rakouska. Salvy vystřelily zasáhly přechajícího muže právě v okamžiku, kdy přelézal ostatní drát.

S bolestným výkřikem spadl muž na rakouskou stranu za ostatní drát spazil se - těžce zraněn - dopadl se do bezpečí na rakouské území. V tomto okamžiku přiběhl k ostatnímu drátu pět československých pohranič-

ních vojáků, šestý si lehl na zem, zabil na plazícího se těžce zraněného muže a dobře cílenou ranou jej zastřelil. A potom těchto šest pohraničních československých vojáků odvedlo mrtvého na čs. území.

Tato vražda se stala v době, kdy v Praze oslavovali „šťastný“ život československého lidu pod komunistickou vládou na spartakiádě! I od nás, z Rakouska jela řada krajanů na tuto oslavu - komunisté je v Praze vítali a na rakousko-československých hranicích vraždili! Zatím co ve svobodném světě hranice mezi státy mizí a ztrácejí význam, Československo je obehnané ostatním drátem, hlídáno vojskem a z příkazu komunistické strany vražděn každý, kdo by se bez povolení diktatury odvažil hranice překročit. Je to nová vražda, která přibyla k nesčetným zločinům komunistické diktatury v Praze. A vy, kteří jste se dali zlákat k zájezdu na spartakiádu do Prahy, porovnejte, přemýšlejte - stal se zločin, byl zavražděn nevinný člověk, zatím co vy jste tleskali dývalu této nelidské diktatury.

Videňské Svobodné Listy (Datum)

POHROMA NA SLOVENSKU

Nejhůře bylo povodněmi postiženo jižní Slovensko, kde 18. června došlo k protržení hráze Dunaje u Patince (13km pod Komárnem) a u obce Čičova v okrese Dunajská Streda.

"Podle posledních zpráv je za topeno asi 140.000 hektarů zemědělské půdy, která je zničena a dalších 62.000 hektarů je podmáčeno. Takové dílo zanechává za sebou více než jednu miliardu kubiků vody, která se přelila z břehů Dunaje. Ze 47 obcí je evakuováno na 52.000 obyvatel." (Práce 6. července 1965).

O nadlidském usilí, jehož bylo třeba k zastavení přívalu vod na Žitném ostrově, který je pod normální hladinou Dunaje, svědčí tato zpráva:

"Od 5. července, kdy byl uzavřen přítok do protržené hráze pod Čičovem, je odtok oběma umělými otvory Váhu již čistým úbytkem vody. Odtok stoupl již na 500 m³ vody za sekundu a kromě obou průstřelů v hrázi mohly být použity již i výpustě čerpacích stanic u Komárna, Kameničné a Čergova... Ochranná hlau vybíhá do koryta dvěma ohrady v délce 360 a 200 metrů a usměrňuje proud do hlavního koryta. Byla zbudována v podmínkách, jaké mají málokde obdoby, v rekordně krátkém čase. Nebylo prakticky přístupných cest, jež bylo nutno improvizovat z panelů. Vteřinový přítok do trhliny hráze se po mnoho dní rovnal přítoku rozvodněné Vltavy v Praze. Mnoho materiálu o nedostatečnou vázu neodolala - osuší se stromy, pokácenými přímo v řece, tvořily základ ochranného valu. Každý metr hráze stál kolem 60 kubiků kame- Celkem bylo spotřebováno 30.000 kubických metrů kame-

SPARTAKIÁDA V ČÍSLECH

Letošní spartakiáda se příliš nevydařila. Počasí nepřálo, účast diváků slabá, chybělo nadšení a i cvičících bylo méně než při poslední spartakiádě. Účast z ciziny rovněž slabá.

Přinášíme několik čísel z komunistického tisku: Vystoupilo 174.000 cvičenců / v r. 1960 - 180.000 /; přírůstek se účastnilo 150.000 / v r. 1960 - 180.000 /; sletu přihlíželo 730.000 diváků / v r. 1960 - 1.485.000 /; Ještě markantnější je porovnání s čísly z r. 1955, kdy bylo podle komunistického tisku přes 500.000 cvičenců a přihlíželo 1.800.000 diváků.

ZABRODský A MRAZKOVÁ

EXULANTY

Před krátkou dobou bylo oznámeno, že v Rakousku požádali o azyl čs. olympijská reprezentantka v krasobušení Jana Mrázková a její manžel.

Nyní proběhla světovým tiskem zpráva, že ve Švýcarsku požádal o azyl Vladimír Zábrodský s rodinou. Zábrodský je považován mnohými za nejlepšího čs. hokejistu všech dob.

ne." (Práce 8. července 1965). Škody v této oblasti Slovenska jsou nesmírné. Ani dobytek nebylo lze včas vyklidit a zahynulo 5.000 krav, 10.000 prasat a 250.000 kusů drůbeže. Už koncem června "zničily záplavy úrodu zhruba na 100.000 hektarech v oblasti, která patří k nejmohutnějšímu na Slovensku." (Zemědělské noviny 26. června 1965). Podle předběžných odhadů bude nová výstavba oblasti stát jenom na stavebních pracích kolem 950.000.000 Kčs. (Zem. noviny 29. června 1965). FEC

UVAŽOVALI JSTE O TOM, PROČ

V KAMPELIČCE

našem krajském peněžním ústavu požívajícím všech výhod zvláštního zákona provincie Ontario

MŮŽETE

za své bezpečně uložené a pojištěné úspory

OBDRŽETI

ÚROK 4 A 1/2% ROČNĚ?

NAVŠTIVTE NÁS

CZECHOSLOVAK /TORONTO/ CREDIT UNION
740 SPADINA AVE., TORONTO 4

Telefon: 925-0557

Pondělí a středa 7-9 večer — Sobota dopoledne 10-1

EVROPSKA LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlá a přesná dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: Empire 8-1059

PRAHA, VÍDEŇ,

BENATKY

POUZE \$439.00

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,

(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

VEŠKERÉ OPRAVY

obestertfieldů a čalouněného

nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ

ROZPOČTY ZDARMA

537-5592

HÍAS AMERICKÉHO TISKU

Výňatky z článku: "In Defense of Our Freedoms" (A.N. Spanel, Founder-Chairman, International Latex Corp., Washington Post).

President Johnson si byl dobře vědom toho, že resolutní akce vystaví jeho vládu organizovaným útokům všech sil, které jsou buď přímo nebo nepřímo pod komunistickým vlivem.

Nátlak pacifistů a emocionální výbuchy profesorů Bílý Dům nikterak nepřekvapily. Americká komunistická strana, kluby DuBois a jiné doleva orientované skupiny již dávno daly najevo svůj úmysl blokovat jakoukoliv akci americké vlády, která by interferovala s komunistickými "osvobodovacími válkami."

Komunistický propagační aparát se ani nikterak nesnažil svoji činnost zastírat. Již více jak před rokem jeden z vedoucích amerických komunistů, Jack Stachel, vyzval všechny komunistické frontové organizace, pacifistické skupiny a každého, kdo se nechal do této akce zapojit, aby protestovali proti americké politice v jihovýchodní Asii. A komunisty organizované akce zaplavil Bílý Dům protestními telegramy je v běhu již od března 1964. Kluby duBois zahájily demonstrace na univerzitách a profesori, kteří sympatizují s levicovým měrem, se k těmto protestům připojili.

Ve všech větších demonstracích proti oficiální americké politice členové klubů duBois nebo jiní agitátoři s komunistickým pozadím udávali tón a připravovali hesla. Podle zprávy FBI titi agitátoři, ku př., plánovali demonstrace na univerzitě v Berkeley. Z fakt, které jsou po ruce, není těžké uhádnout, kdo je v pozadí většiny "protestních" demonstra-

ci. Pro profesory, kteří se nechali komunisty obalamutit a využít pro komunistické cíle, není omluvy. Smutné je, že si neuvědomují, že jejich úkolem je vést studenty k tomu, aby se naučili hledat pravdu.

Je však nutné poznamenat, že tato popletení profesori reprezentují jen nepatrnou část univerzitních profesorů Spojených států, ale zmatek, který způsobují a pomoc, kterou tím poskytují komunistům, se nemůže podceňovat.

Převážná většina národa, právě tak jako převážná většina členů kongresu stojí za presidentem Johnsonem. Tato důvěra v presidentovu politiku se odráží ve většině novin a časopisů USA. Faktem však zůstává, že kritikové jeho politiky jsou hlučnější, že je více slyšet a že svým jednáním podávají světu, včetně komunistického světa, falešný obraz o smýšlení amerického lidu. Je pro-

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD

296. Queen St. W. - Toronto 2B, Ont. EM 2-3226

LETADLEM TORONTO - PRAHA A ZPĚT

NA 21 DNÍ

\$ 479.30

Připravujete se na cestu do Evropy a nebo do Československa Obstaráme Vám visa a vstupenky na všechny významné podniky v ČSSR a v celé Evropě.

JDETE NA SVĚTOVOU VÝSTAVU

Již během 1964 sezony jsem pronajímал pokoje ve svém rodinném domě návštěvníkům Světové Výstavy. Dům jsem pro ten účel zvláště upravil. Na základě oznámků v krajském tisku přišlo ke mně mnoho krajanů, kteří byli spokojeni jak s ubytováním, tak s rozumnými cenami, které jsem žádal.

Letos, poslední rok výstavy, budu opět pronajímат pokoje ve svém domě, který jest položen v klidné residenční části Flushing blízko výstaviště. Nechcete proto ztrávit svůj letošní pobyt v New Yorku u krajanů? Budete bydlet pohodlně v přátelském prostředí a za polovinu cen žádaných v hotelech a motelech v tomto okolí. Nebudete mít problém s parkováním a na výstavišti budete během několika minut.

nebo angličtině odpovím obratem. Pište na Mr. Josef Bubník

29-14 163 Street

Flushing, N.Y. 11358

Dotazy v češtině, slovenštině

Zveme vás na procházku zelenými trávníky, květinovými zahradami a zalesněnými údolími v kterémkoliv z 15 parků města Toronto. Navštivte Riverdale Zoo, domov zvířat z celého světa. Zajedte si na pověstných převozních lodích na Toronto Island se vykoupat, slunít nebo se jen povyzrazit. Udělejte si z vašich oblíbených parků svůj "letní domov."

METROPOLITAN TORONTO

PARKS DEPARTMENT

Festival at Central Island.

Telefon: 487-5291

35,000 HEKTARŮ POD VODOU

"Letošní povodně na jižní Moravě, především v povodí Dyje a na jejím soutoku s Moravou, jako by neměly konce. V tomto týdnu, v důsledku průtrži mračen v Rakousku a silných dešťů na našem území, přišla další povodňová vlna, letos už po šesté a dosud nejrozsáhlejší. Plocha zaplavených luk, polí a lesů se zvýšila nejméně na 35.000 hektarů. Obrovské množství vody zničilo úplně úrodu na polích a na lukách, téměř vyhubilo lesní zvěř, poškodilo komunikace a stavby a ohrožuje v některých obcích i lidské životy." (Zemědělské noviny 11. června 1965).

to na nás, abychom se ozvali a svůj souhlas s presidentovou politikou manifestovali.

Připravujete se na cestu kamkoliv, nebo plánujete pozvat své draké z Československa?

LETADLEM MIAMI pouze \$154.00

" MEXICO " \$199.00

Zavolejte neb navštivte Mrs. L. VESELY

VESELY & GREBEN
TRAVEL AGENCY

360 Bathurst St.

Toronto 2B

Tel. EM. 3-4366

STÁLE SE HLEDÁJÍ DÁRCI KRVE